

Transilvaniei în discordanță cu împărțirea oficială. Sînt localizate vechile posesiuni ale lui Ștefan cel Mare și Petru Rareș, Cetatea de Baltă, Gurghiu, Rodna etc. Româniilor apar ca națiune și sînt localizați pe teritoriile vechilor cnezate și voievodate. O interesantă colecție de hărți și planuri de fortificație cuprinde și imaginea sistemelor de apărare de la Oradea și

Timișoara din jurul anului 1700 (cota D. 817).

Exemplele date ne îndrituiesc să considerăm că arhivele și bibliotecile daneze și suedeze pot oferi, prin investigații ulterioare, cercetătorilor istoriei poporului român izvoare inedite din abundență.

EUGEN GLÜCK

Manifestări științifice internaționale

AL XV-LEA CONGRES INTERNAȚIONAL DE ȘTIINȚE GENEALOGICE ȘI HERALDICE. Desfășurat, între 19 și 26 septembrie 1982 la Madrid, sub înaltul patronaj al suveranului Spaniei, congresul a reunit un număr mare de specialiști și organisme din numeroase țări, oferindu-le prilejul unui util schimb de opinii în legătură cu rolul pe care îl au heraldica și genealogia în aprofundarea cercetărilor istorice și sociologice contemporane.

Lucrările reuniunii s-au desfășurat în șase secțiuni grupate tematic în următoarele categorii: 1. legislația existentă în diferite țări în legătură cu crearea și utilizarea izvoarelor heraldice și genealogice; 2. diversitatea fenomenului heraldic contemporan; 3. forme de înrudire între diferite categorii, grupări sociale și popoare; 4. evoluția diferitelor laturi ale genealogiei și heraldicii clasice; 5. semnificația însemnelor heraldice proprii unor familii, comunități sociale sau țări; 6. sistemele de decorații folosite în trecut și în prezent în diferite state; 7. izvoare vexilologice și numismatice importante pentru studiul fenomenului heraldic; 8. îmbogățirea istoriografiei în domeniul științelor genealogice și heraldice.

Alături de comunicările abordînd o temă sau alta din categoriile evidențiate mai sus, în cadrul congresului au fost viu dezbătute probleme de larg interes privind evoluția metodologiei cercetărilor de heraldică și genealogie, luarea de măsuri în vederea creșterii rolului acestor discipline în ansamblul cercetărilor istorice, promo-

varea mai intensă a acestor discipline în sistemele de învățămînt superior.

Concluzia firească la care s-a ajuns, în urma confruntării rezultatelor cercetărilor efectuate de specialiștii din diferite regiuni și țări, reliefează continua penetrație a fenomenului social, avînd ca efect interferența ariilor de cultură.

România a fost reprezentată în cadrul acestei manifestări de o delegație formată din Dan Berindei, Maria Dogaru și Ștefan Gorovei, președinte, vicepreședinte și, respectiv, membru în Comisia de heraldică, genealogie și sigilografie de pe lângă Institutul de istorie „N. Iorga”.

Comunicările românești (Dan Berindei, *Analyse de la composition de l'ensemble des familles de dignitaires de la Valachie au XVIIIe siècle*; Maria Dogaru, *L'héraldique contemporaine roumaine*; Paul Cernovodeanu, *La structure sociale de la classe des boyards roumains pendant la dernière étape d'existence institutionnelle*; Jean N. Mănescu, *Éléments d'héraldique roumaine dans l'armorial russe*; Ștefan Gorovei, *Alliances dynastiques des princes moldaves: XIVe—XVIe siècles*) s-au bucurat de aprecieri din partea asistenței.

În afara participării la dezbaterile din sălile de conferințe, delegația română a fost prezentă și la alte manifestări științifice și culturale. La standul de cărți al congresului au fost expuse unele lucrări și reviste de specialitate menite a evidenția stadiul cercetărilor genealogice și heraldice românești. S-a bucurat de o apreciere

deosebită broșura imprimată în limba franceză, sub auspiciile Academiei de Științe Sociale și Politice, cuprinzând unele studii de profil datorate membrilor Comisiei de heraldică, genealogie și sigilografie, publicația marcând activitatea desfășurată de acest organism de la constituirea sa și pînă în prezent.

Cu prilejul congresului a avut loc și sesiunea Biroului Confederației Internaționale de Heraldică și Genealogie în cadrul căreia a participat și reprezentantul țării noastre, dr. Dan Berindei.

REUNIUNEA COMITETULUI INTERNAȚIONAL DE SIGILOGRAFIE.

Între 27 septembrie și 1 octombrie 1982 s-a desfășurat la Toledo (Spania) reuniunea Comitetului Internațional de Sigilografie, organism ce funcționează în cadrul Consiliului Internațional al Arhivelor. La lucrări au participat, pe lângă oficialități din țara gazdă, Robert H. Bautier, președintele Comisiei Internaționale de Diplomatică, Hervé Pinoteau, secretarul Academiei Internaționale de Heraldică, Faustino Mendez Pidal, președintele Institutului de genealogie și heraldică „Salazar et Castro” din Spania, Carmen Crespo, directoarea Centrului național spaniol de restaurare a cărților și documentelor.

Pe ordinea de zi s-au aflat : I. probleme administrative ; II. elaborarea dicționarului internațional de sigilografie ; III. desfășurarea sesiunii de comunicări științifice.

I. În cadrul primului punct al ordinii de zi s-a dezbătut și aprobat planul mediu al Comitetului, pentru perioada 1983—1985. În cadrul acestuia s-au stabilit activitățile permanente proprii Comitetului (definitivarea bibliografiei internaționale de sigilografie și editarea periodicului „Communications de Comité International de Sigilographie”) ca și temele reuniunilor științifice ce se vor desfășura cu prilejul sesiunilor anuale (sigiliile — manifestare de artă, utilizarea sigiliilor de către particulari, izvoarele sigilare — surse pentru cercetarea istoriei economice, legislația privind utilizarea sigiliilor în vigoare în diferite țări, relațiile internaționale în lumina izvoarelor sigilare, utilizarea sigiliilor în cadrul activităților cultural-educative).

În cadrul acțiunii de cooperare cu alte organisme (Comisia Internațională de Diplomatică, diferitele comitete dependente de Consiliul Internațional al Arhivelor, respectiv Comitetul de formare profesională, Comiteul de repro-

grafie și Comitetul de restaurare) în planul mediu s-au prevăzut : 1. elaborarea de studii și lucrări cum sînt : *Manualul internațional de sigilografie*, studiile *Sigiliile surse istorice* (capitol al volumului *Ghidul surselor istorice ale națiunilor*) și *Sigiliile surse pentru istoria Balcanilor* (ce urmează a fi inserat în *Ghidul surselor balcanice*), *Sfaturi pentru organizarea expozițiilor de sigilografie* (menite a fi însumate în *Manualul privind organizarea expozițiilor arhivistice* prevăzut a fi editat de Consiliul Internațional al Arhivelor) ; 2. desfășurarea unor activități cum sînt : pregătirea profesională în domeniul sigilografiei, constituirea unei colecții de reproduceri fotografice de pe sigilii conservate în diferite țări, codificarea și introducerea informațiilor privind sursele sigilare în memoria echipamentului electronic, depistarea și tratarea maladiilor specifice izvoarelor sigilare, lansarea unui chestionar privind starea de conservare și cauzele deteriorării surselor sfragistice etc. ; 3. inițierea de manifestări internaționale, organizarea cu sprijinul UNESCO a unei expoziții itinerante de sigilografie. Tot în cadrul problemelor administrative s-au dezbătut cererile și propunerile adresate Comitetului în vederea cooptării de noi membri titulari și corespondenți ca și fixarea locului și a datei viitoare reuniuni (Stuttgart, septembrie 1983).

II. În legătură cu elaborarea dicționarului internațional de sigilografie, lucrare pretențioasă care ridică numeroase probleme (prevăzută a fi întocmită în colaborare cu Comisia Internațională de Diplomatică), Comitetul a analizat fazele de lucru și a cerțat propunerile menite a îmbunătăți conținutul și structura lucrării făcute de membrii titulari și corespondenți apoi a continuat să elaboreze definiții pentru noi termeni. Cu acest prilej s-a acordat o importanță deosebită noțiunilor specifice utilizate în anumite țări și regiuni în vederea asimilării acestora cu corespondenții lor pe plan general european. A reținut de asemenea în mod special atenția problema sinonimelor și omonimelor ca și fixarea criteriilor generale de organizare a glosarului (alfabetic sau tematic).

În cadrul sesiunii științifice avînd la bază sigiliile instituțiilor de învățămînt și ecleziastice s-au susținut interesante comunicări în general evidențindu-se modul în care izvoarele sfragistice reflectă structura instituțiilor de învățămînt superior din Țările

de Jos, Germania, Ungaria și Italia.

Cu prilejul reuniunii s-a organizat la Arhiva Catedralei din Toledo o interesantă expoziție avînd la bază surse sfragistice. S-au evidențiat în cadrul acesteia metodele folosite în această țară pentru realizarea de mulate sigilare ca și rezultatele obținute de specialiștii spanioli în ceea ce privește creșterea gradului de rezistență a sigiliilor — fragile mărturii ale trecutului — astfel încît, înfruntînd vicisitudinile vremurilor, ele să poată fi predate generațiilor ce vin.

LUCRĂRILE COMISIEI INTERNAȚIONALE DE DIPLOMATICĂ. Între 4 și 8 octombrie 1982, în orașul Saragosa (Spania), a avut loc ședința de lucru a Comisiei Internaționale de Diplomatie, organism afiliat Comitetului Internațional al Istoricilor.

Găzduită de Institutul „Ferdinand el Catolic”, prestigioasă instituție de cultură, manifestarea a avut drept scop rezolvarea unor sarcini imediate și de perspectivă ce revin comisiei.

A fost dezbătută cu un viu interes problema organizării primului congres internațional de diplomatie ce va avea loc în toamna anului 1983 în Republica Federală Germania. În vederea adoptării măsurilor organizatorice ce se impun s-au stabilit legăturile necesare cu Catedra de diplomatică a Universității din München. Comunicările ce urmează a fi susținute se vor axa pe tema generală a congresului: „Cancelariile teritoriale din evul mediu”.

A reținut de asemenea atenția problema pregătirii participării Comisiei la Congresul internațional al științelor istorice din octombrie 1985 ce se va desfășura la Stuttgart. Ca temă generală sub care Comisia își va desfășura lucrările, s-a fixat de această dată o problemă de larg interes: „Cancelaria și cultura”. S-a solicitat membrilor comisiei să avanseze propuneri în vederea stabilirii raportului și a intervențiilor ce se vor susține, astfel încît să se poată definitiva cît mai curînd programul manifestării.

În cadrul lucrărilor Comisiei s-a rezervat un spațiu larg problemei ela-

borării dicționarului internațional de diplomatică. În legătură cu acesta s-au dezbătut în primul rînd limitele tematică, cronologice și lingvistice ale lucrării. În ceea ce privește limita tematică s-a hotărît ca dicționarul să cuprindă termenii de diplomatică folosiți în toate genurile de cancelarii din toate perioadele istorice; din punct de vedere cronologic s-a căzut de acord asupra extinderii perioadei cuprinse pînă la etapa contemporană. Problema limitei lingvistice a suscitat vii discuții întrucît majoritatea participanților susțineau ca definiția fiecărui termen să fie redată în franceză sau engleză iar la sfîrșitul textului respectiv să se insereze echivalentul acelei noțiuni în celelalte limbi de circulație internațională. În urma intervențiilor făcute de reprezentanții României și ai Ungariei, s-a hotărît ca fiecare definiție să fie însoțită de corespondentul termenului respectiv în limbile tuturor țărilor ai căror reprezentanți participă la elaborarea lucrării. După rezolvarea acestor probleme teoretice, s-a trecut la elaborarea definițiilor unui nou capitol al vocabularului internațional de diplomatică și anume a termenilor privitori la „crearea actelor”; au fost revăzute din punct de vedere diplomatic părțile deja redactate ale dicționarului internațional de sigilografie.

Cu prilejul acestei sesiuni s-au efectuat și unele schimbări în structura Comisiei în sensul trecerii unor membri care s-au distins prin activitatea desfășurată, în rîndul „membrilor de onoare”, al eliminării celor care nu au contribuit la activitatea Comisiei și al cooptării, în urma unei severe selecții, de noi membri.

Atenția participanților a fost de asemenea reținută de raportul profesorului G. Gualdo (Italia) asupra stadiului lucrării *Index actorum romanorum pontificum*. S-a comunicat cu acest prilej faptul că cel de al treilea tom cuprinzînd *Actes pontificaux originiaux des Archives Nationales de Paris (1305—1415)* se află sub tipar, iar alte volume sînt în curs de elaborare în Anglia, Spania și Țările de Jos.

MARIA DOGARU